

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 615. Quid in casu sit circa filium familias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

L. 3. c. qui testam. fac. poss. Menoch. de arb. cent. 1. c. 97. Fachin. controu. L. 10. c. 17. Muller. l. c. lit. n. quin & semineces & semianimes testamentum condere possunt modo adhuc loquantur, & intelligi possint. L. 15. § 29. c. de testam. & ibidem. Jason. num. 3. Mascard. concl. 1360. n. 12. Mantic. de coniect. ult. vol. l. 2. tit. 6. n. 12. Patif. vol. 1. conf. 13. n. 56. Muller. cum plurimis à se citatis.

Quæst. 614. Quinam de iure natura capaces testari prohibeantur lege civili vel canonica testari ob defectum ætatis.

R Esp. Primò: tales sunt impuberes, hoc est masculi ante annum ætatis 14. femine ante annum 12. completum (ita tamen ut ahus ultimus pro completo habeatur ultimâ illius die inchoatâ. L. 5. ff. qui testam. fac. poss. cti aliâs inodiosis, v. g. præscriptionibus, aliisque cedentibus in præiudicium tertii tempus præscriptum non nisi ultimo momento compleatur. de Lugo l. c. n. 64. Muller. l. c. lit. y.) & ita habet communis iuxta expressos textus L. si frater. c. qui testam. fac. poss. L. aqua etate. ff. eod. §. præterea Inst. quib. non est permissi. ex ea ratione, quod instabile, imbecille & imperfectum adhuc, adeoque insufficientis ad condenda testamenta iudicium haberent, & hoc Imperator intellexit, dum §. 1. Inst. h. t. dicit, illos nullum habere iudicium, & non quod careant omni iudicio. Itaut etiam testamentum factum ab impubere cum autoritate tutoris non valeat; cum ultima voluntas pendere non debeat ab alieno arbitrio. Arg. L. 32. ff. de hered. Inst. Sichard. ad rubr. c. qui testam. fac. poss. n. 6. Manz. de testam. tit. 2. n. 55. Richt. ad L. 4. c. h. t. n. 25. Lauterb. l. c. §. 19. Muller. l. c. lit. ß. Sed neque tempore pestis factum valet; cum iura in omni testamento pubertatem requirant. Muller. l. c. Lauterb. §. 19. cum Fabro, Mevio, Carpz. &c. Neque etiam factum ab impubere, etsi sit miles. L. ult. c. de testam. milit. de Lugo cit. n. 64. Muller. l. c. Neque factum ad pias causas. Arg. c. licet, de sepult. in 6. Lugo. Lauterb. l. c. Reulner. de testam. c. 5. n. 32. Unde jam etiam factum ab impubere, si postmodum ab eodem facto pubere, ratificatum fuerit, aut eo decedente ut pubere, non subsistit. §. 1. Inst. quib. non est permissi. quia necesse est testatorem tempore facti testamenti fuisse puberem, L. 2. ff. qui testam. fac. poss. & quia, quod ab initio est nullum, tractu temporis non convalescit. Reg. 18. de R. 7. in 6. L. 29. ff. de R. 7. Er hæc, etiamsi impubes insigni prudentiâ polleret; cum ad rarò contingentia jus non applicetur. Lauterb. l. c. Potest nihilominus impubes pubertati proximus ex indulgentia & concessione Principis testari; cum prohibitio illa testandi ante pubertatem sit de iure humano ad vitandas lites, de Lugo l. c. remittens ad Molin. d. 136. & Vasq. de testam. c. 9. §. 1. du. 8. & Lauterb. l. c. remittens ad Stryck.

2. Resp. Secundò: contrarium dicendum de minoribus 25. annis quâ talibus; hos enim testari posse sine curatore, non tantum coram Iudice quod certum esse videtur; cum ex hoc judiciali testamento læsio aliqua timenda non sit, propter quam aliâs consensus curatoris requiritur, sed & sine illius auctoritate; quia illud, quandocunque placuerit, revocare licet. Muller. l. c. lit. d. idem dicens ob eandem rationem de mulieribus. quin & illud facere possunt contra curatoris consensum, ut absolute pronunciant Gail. L. 2. obs. 96. n. 8. Lauterb. l. c. §. 20 juxta L. 20. §. 1. ff. §. L. 4. c. qui testam. fac. poss. juncta L. 20. ff. de liber. leg.

R. P. Leur. 7mo. Can. Lib. III.

Quæst. 615. Quid in hoc sit circa filium familias.

R Esp. Primò: filiusfamilias pubes, sub patria potestate constitutus, etiam cum consensu patris testari nequit, saltem ad causas profanas, de bonis adventitiis, etiamsi ad eum spectarent pleno jure, ita ut pater in iis non habeat usufructum (qualia sunt, quæ dantur vel relinquuntur filio ea conditione, ne eorum fructus ad patrem deveniant; item quæ filiusfamilias acquirit, succedendo unâ cum patre & matre in bonis defuncti fratris vel sororis, auct. acceptis, & auct. c. de bonis, quæ liberis) ita juxta textus expressos simul junctos, præ Inst. quib. non est permissi. l. 6. ff. qui test. fac. l. penult. §. ult. c. eod. tenent gl. in l. qui in potestate ff. de test. v. nihil magis. Clar. §. testamentum. q. 18. num. 2. citatis Alex. in L. senium. c. qui testam. fac. num. 6. Jason. L. fin. c. de inoff. testam. n. 2. testantibus de communi. item Lugo. l. c. n. 67. Pirh. h. t. n. 25; Reiffenst. n. 295. & apud hunc Haunold. de 7. §. 7. er. 6. c. 4. testans de communi Theologorum & Juristarum. Non quidem propter interesse patris; sed quia lex non approbat personam filiusfamilias tanquam legitimam ad condendum testamentum quod ad dicta bona; adeoque consensus patris non sufficit ad tollendam hanc illegitimitatem inductam à lege, ita Clarus. l. c. num. 1. Ratio autem, cur ita lex disposuerit, redditur communiter ab AA. teste Claro; quod testamentum pendere non debeat ab alieno arbitrio; verum pati eam multas difficultates ait Idem.

2. Extenditur responsio primò juxta probabiliorum, ita ut filiusfamilias Clericus, etsi liberè testari possit de bonis adventitiis obvenientibus ei post clericatum, et si vivat sub patria potestate juxta. L. 32. c. de Episcop. & Cler. tamen de iis habitis ante Clericatum testari nequeat, de Lugo l. c. cum Molin. Covar. Navar. Secundò, ut filia, quæ est in patris potestate, etiam de dote sua adventitia testari nequeat. Clar. cit. q. 18. n. 3. citans Alex. in cit. l. senium. num. 3. Tertiò, ut testamentum, quod fecit filius patre capto ab hostibus, interim sit nullum; eò quod propter reditum patris fingatur filius semper fuisse in patris potestate. Clar. l. c. n. 5. cum gl. in L. fin. §. ita tamen c. de sentent. passio. v. Rata. dicens communem. Limitatur è contra primò; ita ut si filiusfamilias de salario, quod, dum advocatus est, percipit à clientibus, etiamsi sit in patris potestate, liberè testari potest; cum reputetur peculium quasi castrense. Clar. l. c. n. 7. cum Jason. in L. fin. cod. de inoff. testam. n. 1. dicens magis communem. Secundò ut testari possit de bonis adventitiis ad causas pias patre consentiente, ut Cynus. ad l. 3. c. qui testam. fac. poss. Jason. in l. 1. §. hoc autem. ff. ad s. c. Trebell. & alii apud Muller. cit. ib. 23. lit. a. in fine. contra Anachor. in c. licet, de sepult. in 6. Jo. And. in c. si pater. h. t. & alios apud Mullet. l. c. tenentes adhuc contrarium quod ad has causas, etsi pater sentiat, Arg. l. 3. c. §. l. 6. qui testam. fac. quibus textibus non videtur excepta causa pia; ut Bachov. ad Treuil. vol. 2. th. 6. lit. i. quod à fortiore locum habebit, si pater dissentiat. de cætero ei, quod requiratur patris consensus, non obstat Novell. 117. c. 1. dum ibi dicitur; quod de bonis adventitiis, quorum usufructus ad patrem non spectat, possit filius disponere quo velit modo. nam hæc verba intelligenda de dispositione inter vivos, ne aliâs per ea corrigi censeatur L. penult. c. de bon. quæ liberis. qualis correctio legis prioris per posteriorem maxime vitanda, Arg. c. 29. de elect. in 6. Sic quoque ait de Lugo. l. c. posse

K k k

posse

posse filiumfamilias dicta bona de consensu patris donare mortis gratiâ; pro quo remittit ad Molin. d. 138. & Valq. de testam. c. 9. du. 8. idem etiam doctente Claro. cit. q. 8. n. 4. Porro quod dictum de filiofamilias, quod testamentum condere non possit, idem de errantibus vel dubitantibus de statu suo. v. g. si testator putet se filiumfamilias, cum tamen pater ejus mortuus sit, juxta L. 14. §. 15. ff. qui testam. face. poss. dicit Lauterb. ibidem §. 27. cum Brunem. ad cit. L.

3. Resp. Secundo: filiusfamilias pubes liberè testari potest de bonis suis castrensis & quasi castrensis. princ. Inst. quibus non est permitt. §. ult. Inst. de testam. milit. L. penult. §. ult. c. qui testam. fac. Clar. l. c. n. 6. Lugo. l. c. Pirh. n. 25. cum communi & certa, ex ea ratione, quod in his bonis filiusfamilias habeatur loco patrisfamilias, ac proinde pro libitu, patre etiam invito, de iis disponere & testari possit, ita tamen, ut Clar. Pirh., & c. de castrensis testari possit jure militari; de quasi castrensis non nisi servatis solennitatibus juris communis.

Quæst. 616. Quinam à legibus positivis prohibeantur testari ob delicta.

1. **R**esp. Primo: ob delicta commissa testamentum condere nequeunt sequentes. primo inhabilitas testandi specialiter inflicta est insecutis hostiliter Cardinales vel eos capientibus, persequentibus, vel ad hæc cooperantibus. C. felicis. de penis in 6. de Pugo, de 7. §. Just. Tom. 2. d. 24. n. 69. Secundo secundum aliquos testari prohibentur Sodomitæ, verum id rectius negari à Valq. ir. de testam. c. 9. §. 1. du. 4. n. 11. & aliis ait de Lugo. Tertio venefici, qui fœdus & pactum cum diabolo habent, eique se manciparunt. Struv. ad ff. qui testam. fac. poss. th. 8. lit. 2. & ibid. Muller. Quarto hæretici (intellige declarati) L. Manicheos. c. de hæretic. eorumque fautores, receptatores, defensores, credentes. Auth. credentes c. eod. c. excommunicamus. §. credentes. de hæretic. L. 4. §. 5. de hæret. Lauterb. ad ff. qui testam. fac. poss. §. 34. Muller. l. c. lit. n. orthodoxis hæredibus ab intestatò succedentibus, ut Lauterb. quod tamen in Imperio, ubi Lutherani & Calvinistæ vi pacis Westphalicæ tolerati, & aliorum quoque jurium civilium capaces, locum non habere videtur, ut constat quotidianâ experienciâ. Reiff. h. t. n. 311. Quinto rei criminis læsæ Majestatis, nimirum qui hostile quid in supremum Principem machinantur. L. 5. c. ad leg. Jul. læsæ Majest. ubi etiam, quod eorum hæredibus bona auferantur. quibus etiam communiter quod ad effectus juris æquiparantur proditores patriæ, & qui in perniciem patriæ conspirant, ait Reiffenst. Sexto qui ob crimen seu libellum famosum damnati. de Lugo. l. c. Lauterb. §. 34. Clar. q. 25. juxta L. 18. §. fin. §. l. 26. ff. qui testam. fac. poss. Septimo usurarii manifesti seu notorii juxta expressum textum. C. quanquam de usuris. in 6. ubi eorum testamenta esse ipso jure nulla declaratur, nisi ante mortem usuras restituant, aut de iis restituendis idoneam (id est, ut Clar. l. c. q. 26. num. 22. cum gl. in cit. c. quanquam. v. idonea. pignoralitiam vel fidejussoriam ii præsentent. Unde etiam Molin. de 7. §. 7. Tom. 2. d. 334. Valq. l. c. num. 32. de Lugo l. c. num. 70. & alii inferunt, idem esse de eorum codicillis & donationibus causâ mortis. Dixi: notorii: cum certum sit soli usurario notorio hanc pœnam inhabilitatis testandi imponi. de Lugo. l. c. qui tamen cum Molin. negat testamentum usurarii esse invalidum, dum

crimen in vita illius non fuit notorium, & prius post mortem evadit notorium, eò quod testamentum morte testatoris confirmetur. Hanc tamen dispositionem c. quanquam, non habere locum in Judæis, sed valere eorum testamenta, etiam si publicè usuras exerceant; cum sint extra grenium Ecclesiæ, deque iis non curandum, & sic videri communiter observari, asserit Clar. l. c. n. 5. contrarium tamen tenent Molin. Covar. & alii apud de Lugo l. c. dum dicunt, invalidum esse testamentum in hædelis subditi in temporalibus Christiano Principi; eò quod licet quò ad pœnas spirituales Ecclesiæ non subjiciantur infideles, subjiciantur tamen ei quò ad pœnas temporales, & quò ad contractus. De cætero nullitas testamenti usurarii extenditur primò ad testamentum, quod prius, quàm usurarius exerceret usuras, ab eo factum. ut Imol. in c. 2. h. t. num. 25. Covar. L. 3. var. resolut. c. 3. ad finem. Reiffenst. h. t. n. 313. ex ea ratione, quòd cit. c. quanquam. loquatur indistinctè de testamento usurarii, quale adhuc dicitur, quod is fecit ante exercitum usuras, Extenditur secundo, ita ut, licet usurarius postquam desit exercere usuras, antequam tamen præstitit cautionem, fecerit testamentum, illud adhuc sit invalidum. de Lugo cit. num. 70. Clar. l. c. n. 4. cum Socin. qui tamen rectè addit, id procedere, si non restituerit usuras; si enim has restituerit, cautio pro restituendis est superflua. Factum tamen testamentum tale ante exercitum usuras, vel tempore, quo eas exercebat, necdum tamen præstita cautione, eâ præstita ante mortem convalescere, tanquam communior tenet Clar. l. c. n. 3. cum citatis à se Felin. in c. cum dilectus. de accusat. num. 3. Alex. in L. Gallus. §. ille casus. num. 8. Decio. in L. quod ab invito. ff. de R. 7. num. 12. item de Lugo. cit. num. 70. ad quos accedit Reiffenst. h. t. n. 314. citatis insuper aliis. cum revera talis satisfaciatur canonicæ restitutioni. c. fin. de usur. in 6. Extenditur tertio juxta probabiliorum, quam contra Sylv. Covar. Mol. tenet de Lugo. l. c. cum Valq. de testam. c. 9. §. 1. num. 32. ad legata ab usurario ante cautionem facta ad pias causas, etsi is decesserit cum signis pœnitentiæ. Octavo prohibentur testari prodigi, quibus administratio bonorum per Judicem est interdicta, ita tamen, ut valeat eorum testamentum factum non tantum ante prodigalitatem, sed & tempore prodigalitatè manifestæ, ante tamen declarationem illius, & dictam interdictionem; cum non ipsa prodigalitas, quàm declaratio & interdictio judicialis hanc eorum ad testandum inhabilitatem inducat. gl. communiter recepta in l. is cui lege. ff. de testam. Clar. l. c. q. 33. Jaf. Bartol. Manz. (contrarium sentientibus aliquibus, qui putant eorum testamenta esse invalida ante declarationem prodigalitatè, eò quod prodigis ipsa lege interdicatur administratio bonorum, adeoque nullo facto hominis interveniente) juxta §. 2. Inst. quibus non est permitt. l. 40. ff. de R. 7. quod aliqui teste de Lugo. n. 66. cum Molin. extendunt ad testamenta eorum ad causas pias, Licet autem in locis aliquibus testamentum prodigi defendatur, quatenus in eo probè consultum posteritati, aut aliàs utiliter dispositum, ut Carpz. 7. F. p. 3. c. 6. d. 11. apud Lauterb. l. c. alii tamen apud eundem de hoc dubitant, unde consultius & securius perii à Principe dispensationem. His aliqui addunt, eos, qui incestuosas nuptias contraxerunt; eò quod eorum bona statim fisco addicantur, & consequenter de iis disponere nequeant. Novell. 12. c. 1. ubi tamen etiam, quòd, si habeant filios legitimos, hi sint fisco præferendi.